

АНАЛИЗА ЕФЕКТА
ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ПРЕДШКОЛСКОМ
ВАСПИТАЊУ И ОБРАЗОВАЊУ

1. КОЈИ СУ ПРОБЛЕМИ КОЈЕ ЗАКОН ТРЕБА ДА РЕШИ?

Имајући у виду да је од ступања на снагу Закона о предшколском васпитању и образовању прошло седам година и да је од 2010. године, Закон о основама система образовања и васпитања мењан и допуњаван 2011, 2013, 2015. и 2016. године, као и да се у 2017. години доноси нови Закон о основама система образовања и васпитања, изменама и допунама посебног закона у области предшколског васпитања и образовања потребно је да се, комплементарно системским решењима у Закону, обезбеди ефикасно остваривање делатности предшколског васпитања и образовања.

Разлог за доношење Закона о изменама и допунама закона о предшколском васпитању и образовању је потреба да се изврше одговарајуће измене и допуне како би се, у погледу остваривања делатности предшколског васпитања и образовања, као дела јединственог система образовања у Републици Србији, обезбедило усаглашавање одредаба овог закона са одредбама закона којим се уређују основе система образовања и васпитања. Изменама и допунама закона о предшколском васпитању и образовању тежи се унапређивању примене појединих законских решења у циљу обезбеђивања и унапређивања квалитета, доступности и праведности предшколског васпитања и образовања.

Досадашња примена Закона о предшколском васпитању и образовању у пракси указала је на потребу прецизнијег уређивања језика остваривања васпитно-образовног рада, евиденције коју води и јавних исправа које издаје предшколска установа, односно основна школа која остварује припремни предшколски програм, начина развијања предшколског програма, остваривања различитих програма и облика у делатности предшколске установе, пружања подршке деци из осетљивих друштвених група, задатака васпитача и стручног сарадника и других питања од значаја за остваривање делатности предшколске установе.

2. КОЈИ СУ ЖЕЉЕНИ ЦИЉЕВИ ДОНОШЕЊА ЗАКОНА?

Доношење Закона о изменама и допунама Закона о предшколском васпитању и образовању има за циљ да се обезбеди доступно и квалитетно васпитање и образовање за сву децу кроз подршку целовитом развоју и добробити детета предшколског узраста, пружањем услова и подстицаја да развија своје капацитете, проширује искуства и изграђује сазнања о себи, другим људима и свету, васпитној функцији породице, даљем васпитању и образовању и укључивању у друштвену заједницу и развијању потенцијала детета .

Основни стратешки документ у области доуниверзитетског образовања јесте Стратегија развоја образовања у Републици Србији до 2020 године (СРОС 2020), коју је донела Влада Републике Србије 2012. године („Службени гласник РС“, бр.107/12). У домену предшколског васпитања и

образовања, визија развоја система је успостављен диверсификовани систем квалитетне друштвене бриге, васпитања и образовања деце предшколског узраста којим су обухваћена деца и породице у обиму који је остварив на основу могућности Републике Србије и одговарајуће локалне самоуправе.

Реформа предшколског васпитања и образовања обухвата низ процеса и активности који треба да допринесу развијању диверсификованог система предшколског васпитања и образовања који ће омогућити значајнији обухват деце узраста од 6 месеци до поласка у основну школу квалитетним предшколским програмима, у складу са СРОС 2020 и Акционим планом за њену примену (унапређивање доступности, квалитета и праведности предшколског васпитања и образовања). Једну од важних претпоставки за остваривање стратешких приоритета у делатности предшколског васпитања и образовања представља унапређивање регулативног оквира, који заједно са различитим мерама на националном и локалном нивоу, чини битан елемент контекста подршке деци предшколског узраста и њиховим породицама.

Предшколским васпитањем и образовањем су обухваћена деца узраста од шест месеци до поласка у основну школу. Систем чини мрежа од 334 установе и то: 162 државне предшколске установе (2479 објеката) и 172 приватне предшколске установе (203 објекта). Предшколско васпитање и образовање остварује се и у основним школама које реализују припремни предшколски програм.

Укупни обухват деце узраста од 3 до 6,5 година је низак у поређењу са другим европским земљама, као и циљевима СРОС 2020. (док је просечно учешће деце узраста од 4 године до поласка у основну школу у 28 земаља ЕУ 2012. године износило око 94%, у Србији је то био случај за око 74% деце наведеног узраста). Укупан проценат обухвата деце предшколског узраста је у сталном порасту: 2002. године 32%, 2009. године 47,37%, 2011. године 48,05%, 2012/2013. године 49,72%, 2014/2015. године 47,45%, 2015/2016. године 49,62%, 2016/2017. године 52,30%). Обухват деце предшколским васпитањем и образовањем се веома разликује за децу из различитих старосних група (табела).

Узраст деце	2011	2012	2013	2014	2015/2016	2016/2017
6 мес.- 3 године	18%	19%	19%	23%	26,40%	27,40%
3 – 5, 5 година	52%	55%	55%	54%	54,82%	58,94%
5, 5 – 6, 5 година (ППП)	97%	94%	98%	98%	95%	96,57%

У програме предшколског васпитања и образовања у значајно мањем проценту су укључена деца из породица нижег социо-економског статуса, деца из сеоских средина, деца чији родитељи имају средње или ниже образовање, деца са сметњама у развоју, ромска деца иако важећи прописи стварају основ за њихово шире укључивање у систем.

Капацитети ПВО су у порасту од 2000. године, али је за достизање стратешких циљева неопходно додатно проширење постојећих капацитета и оптимизација мреже предшколских установа у складу са потребама деце и породица у конкретним локалним заједницама (велике разлике у капацитетима ПВО између општина са различитим степеном социо-економског развоја). Имајући у виду

демографске пројекције (популација деце предшколског узраста се смањује непрекидно по стопи од 1% годишње) потребно је добро планирање нових капацитета ПВО како би се избегао несклад између доступних капацитета и броја предшколске деце као потенцијалних учесника у предшколским програмима.

Повећање обухвата деце узраста од 3 до 5,5 година квалитетним и разноврсним програмима предшколског васпитања и образовања је могуће уз остварив ниво улагања на локалном нивоу. Различити неискоришћени просторни капацитети који постоје на локалном нивоу могу постати потенцијални ресурс за ширење капацитета предшколских установа, посебно у удаљеним, руралним и сиромашним подручјима.

Изменама и допунама Закона о предшколском васпитању и образовању тежи се унапређивању примене појединих законских решења у циљу обезбеђивања и унапређивања квалитета, доступности и праведности предшколског васпитања и образовања. Изменама и допунама посебног закона потребно је да се, комплементарно системским решењима у Закону о основама система образовања и васпитања, обезбеди ефикасно остваривање делатности предшколског васпитања и образовања.

3. ДА ЛИ СУ РАЗМАТРАНЕ МОГУЋНОСТИ ЗА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА БЕЗ ДОНОШЕЊА АКТА?

Доношење Закона о изменама и допунама Закона о предшколском васпитању и образовању условљено је доношењем новог Закона о основама система образовања и васпитања са чијим решењима се усклађују постојећа решења у сада важећем Закону о предшколском васпитању и образовању

4. ЗАШТО ЈЕ ДОНОШЕЊЕ АКТА НАЈБОЉИ НАЧИН ЗА РЕШАВАЊЕ ПРОБЛЕМА?

Промене у Закону о предшколском васпитању и образовању условљене су новим решењима у Закону о основама система образовања и васпитања и због међусобног односа тих закона нужно је доношење Закона о изменама и допунама Закона о предшколском васпитању и образовању

5. НА КОГА ЋЕ И КАКО НАЈВЕРОВАТНИЈЕ УТИЦАТИ РЕШЕЊА У ЗАКОНУ?

Закон о изменама и допунама Закона о предшколском васпитању и образовању имаће позитиван утицај на децу, родитеље, запослене и установе.

Решења у Нацрту закона утицаће на:

- **децу** - ствара се правни основ за унапређивање васпитно-образовног рада, доступност квалитетнијем васпитању и образовању, бољи услови за васпитање и образовање деце која имају потребу за додатном подршком у васпитању и образовању;

- **родитеље** - повећање квалитета васпитања и образовања њихове деце, веће укључивање у рад и активности предшколске установе, али и појачана одговорност за упис деце у припремни предшколски програм у организацији предшколске установе или основне школе

- **запослене**- кроз утврђене задатке васпитача, медицинске сестре-васпитача и дефектолога-васпитача обезбеђује се остваривање и унапређивање васпитно-образовног рада, унапређивање неге као и постизање циљева и принципима предшколског васпитања и образовања у складу са ИОП-ом и програмом васпитно-образовног рада

- **установе** - повећање аутономије установе, а самим тим и одговорност исте.

Једна од приоритетних функција предшколског васпитања је подршка васпитној функцији породице. Учесће родитеља, односно других законских заступника у процесу одлучивања у установи је прописано системским законом, а значај и облици сарадње са родитељима разрађени су на нивоу концепције предшколског васпитања и образовања (Опште основе предшколског програма), која представља полазиште за развијање предшколског програма на нивоу установе, односно програма васпитно-образовног рада на нивоу васпитне групе. Важећим Законом о предшколском васпитању и образовању прописани су циљеви и принципи предшколског васпитања и образовања, који на посебан начин отварају простор за препознавање важности отварања предшколске установе према потребама и интересовањима породица.

У процесу усклађивања посебног закона са Законом о основама система образовања и васпитања је извршена измена и допуна члана 16. Закона у смислу проширивања битних елемената предшколског програма на начин да се овим документом предвиде, односно посебно разраде и начини сарадње са саветом родитеља формираним у јединици локалне самоуправе.

Такође, новина коју уводи члан 17. Нацрта закона је да се дете из осетљиве друштвене групе не може уписати у развојну групу без мишљења интересорне комисије и сагласности родитеља, односно другог законског заступника. Изменама члана 34. Закона предвиђено је и да предшколска установа и основна школа, у сарадњи са родитељима, односно другим законским заступницима детета, планирају и остварују заједничке транзиционе активности, као вид подршке прелазу детета у другу установу или на следећи ниво образовања.

6. КАКВЕ ТРОШКОВЕ ЋЕ ПРИМЕНА ЗАКОНА ИЗАЗВАТИ ГРАЂАНИМА И ПРИВРЕДИ, А НАРОЧИТО МАЛИМ И СРЕДЊИМ ПРЕДУЗЕЊИМА?

За спровођење Нацрта Закона о изменама и допунама Закона о предшколском васпитању и образовању није потребно обезбедити додатна средства у буџету Републике Србије.

7. ДА ЛИ СУ ПОЗИТИВНЕ ПОСЛЕДИЦЕ ДОНОШЕЊА ЗАКОНА ТАКВЕ ДА ОПРАВДАВАЈУ ТРОШКОВЕ КОЈЕ ЋЕ ОН СТВОРИТИ?

Позитивне последице доношења Нацрта закона односе се на обезбеђивање доступности и квалитета предшколског васпитања и образовања.

С обзиром на то да нема додатних трошкова које ствара примена наведених законских решења, не може се ни говорити о њиховој оправданости,

али се може констатовати да ће се систем учинити квалитетнијим и ефикаснијим.

8. ДА ЛИ СЕ ЗАКОНОМ ПОДРЖАВА СТВАРАЊЕ НОВИХ ПРИВРЕДНИХ СУБЈЕКТА И ТРЖИШНА КОНКУРЕНЦИЈА?

Нацртом закона не подржава се стварање нових привредних субјеката. Предложени закон ни на који начин не ограничава тржишну конкуренцију.

9. ДА ЛИ СУ СВЕ ЗАИНТЕРЕСОВАНЕ СТРАНЕ ИМАЛЕ ПРИЛИКУ ДА СЕ ИЗЈАСНЕ О ЗАКОНУ?

У поступку израде Нацрта закона о изменама и допунама Закона о основном образовању и васпитању није прибављено формално изјашњење, али је учешће заинтересованих страна (установа) и представника репрезентативних синдиката, струковних удружења и представника високошколске установе обезбеђено кроз чланство у Радној групи за израду Нацрта закона.

О Нацрту закона о изменама и допунама Закона о предшколском васпитању и образовању (у даљем тексту: Нацрт закона), није спроведена јавна расправа, у складу са Закључком Одбора за јавне службе Владе Републике Србије, 05 број 011-7343/2017 од 11. 08. 2017. године, којим се прихвата предлог Министарства просвете, науке и технолошкога развоја да није потребно спроводити јавну расправу о Нацрту закона.

10. КОЈЕ ЋЕ СЕ МЕРЕ ТОКОМ ПРИМЕНЕ ЗАКОНА ПРЕДУЗЕТИ ДА БИ СЕ ПОСТИГЛО ОНО ШТО СЕ ЗАКОНОМ ПРЕДВИЂА?

Ради спровођења закона предвиђено је да министар донесе следеће подзаконске акте:

- Правилник о начину и условима остваривања програма васпитно-образовног рада на страном језику, односно двојезично,
- Правилник о врсти, називу, садржају образаца, и начину вођења и попуњавања евиденције и издавања јавних исправа,
- Правилник о ближим условима о начину остваривања и финансирања различитих облика и програма васпитно-образовног рада,
- Правилник о ближим условима о начину остваривања програма васпитно-образовног рада у одговарајућим здравственим установама.

Подзаконски акти за спровођење овог закона донеће се у року од две године од дана ступања на снагу овог закона.